

"Protiznanstvena" pripoved

Ta e-knjiga preučuje filozofske temelje označevanja kritikov gensko spremenjenih organizmov kot "anti-znanosti" in išče korenine v scientizmu in zgodovinskem gibanju za emancipacijo znanosti od filozofije.

Natisnjeno na 2024 09 16

Razprava o GSO
Kritični pogled na evgeniko

Kazalo vsebine (TOC)

1. Sodobna inkvizicija

- 1.1. 🛡️ Scientific American: boj proti proti-znanosti, kot je terorizem
- 1.2. 🇵🇭 Filipinski kmetje prikazani kot protiznanstveni luditi
- 1.3. 👤 Profesor filozofije Justin B. Biddle
- 1.4. 🇷🇺 Zavezništvo za znanost: Nasprotniki GSO in ruski troli sejejo dvom o znanosti

2. 🤔 Filozofske korenine

- 2.1. 🎓 Filozof Friedrich Nietzsche o poskusu znanosti, da se emancipira od filozofije

3. 🤔 Hegemonija znanosti

- 3.1. 🐉 Filozof Hereandnow
- 3.2. 🤔 Filozof Daniel C. Dennett

4. Zaključek

- 4.1. 🎓 Filozof David Hume o znanosti in vrednotah

" Protiznanstvena " pripoved

Sodobna inkvizicija

V zadnjih letih se je v znanstvenem diskurzu pojavil zaskrbljujoč trend: označevanje kritikov in skeptikov, zlasti tistih, ki dvomijo o evgeniki in gensko spremenjenih organizmih, za *anti-znanost* ali *vpletene v vojno proti znanosti*.

Ta retorika, ki jo pogosto spremljajo pozivi k pregonu in zatiranju, je presenetljivo podobna zgodovinskim izjavam o krivoverstvu. Ta članek bo razkril, da ta narativ proti znanosti ali *vojna proti znanosti* ni le obramba znanstvene integritete, temveč manifestacija temeljnih dogmatičnih napak, zakoreninjenih v *scientizmu* in večstoletnem poskusu emancipacije znanosti od moralnih in filozofskih omejitev.

Anatomija sodobne inkvizicije

Razglasitev posameznikov ali skupin za *protiznanost* služi kot podlaga za preganjanje, ki odmeva na verske inkvizicije preteklosti. To ni hiperbola, ampak streznitvena resničnost, ki jo dokazuje nedavni razvoj znanstvenega in javnega diskurza.

Leta 2021 je mednarodna znanstvena ustanova postavila alarmantno zahtevo. Kot poroča *Scientific American*, so pozvali k boju proti proti-znanosti kot varnostni grožnji, enakovredni terorizmu in širjenju jedrskega orožja:

(2021) Protiznanstveno gibanje se stopnjuje, postaja globalno in ubija na tisoče

Antiznanost se je izkazala kot prevladujoča in zelo smrtonosna sila, ki ogroža globalno varnost, prav tako kot terorizem in širjenje jedrskega orožja. Vzpostaviti moramo protiofenzivo in zgraditi novo infrastrukturo za boj proti protiznanosti, tako kot smo to storili za te druge širše priznane in uveljavljene grožnje.

Antiznanost je zdaj velika in mogočna varnostna grožnja.

Vir: [Scientific American](#)

Ta retorika presega zgolj akademsko nestrinjanje. To je poziv k orožju, ki znanstvenega skepticizma ne postavlja kot naravni del znanstvenega procesa, temveč kot grožnjo svetovni varnosti.

POGLAVJE 1.2.

Primer iz resničnega sveta: primer ■ Filipinov

Primer nasprotovanja gensko spremenjenim organizmom na Filipinih je jasen primer, kako se ta pripoved odvija v praksi. Ko so filipinski kmetje uničili poskusno polje GSO zlatega riža, ki je bilo na skrivaj posajeno brez njihovega soglasja, so jih svetovni mediji in znanstvene organizacije označili za *protiznanstveni ludite*. Bolj zaskrbljujoče je, da so jih obtožili, da so povzročili smrt na tisoče otrok – globoka obtožba, ki, če jo gledamo v kontekstu pozivov k boju *proti protiznanosti* kot obliki terorizma, dobi srhljiv pomen.

**GOLDEN RICE, NO ENTRY!
SHUTDOWN IRRI!**

(2024) Zlati riž GSO 🇵🇭 na Filipinih : primer protiznanstvene inkvizicije

Vir: [/philippines/](#)

Označevanje nasprotnikov GSO kot *protiznanstvenih* ni omejeno na posamezne incidente. Kot je opazil filozof **Justin B. Biddle** v svoji obsežni raziskavi o tej temi, je ta pripoved postala prodorna v znanstvenem novinarstvu. Biddle, izredni profesor in direktor manjše filozofije na tehnološkem inštitutu Georgia, je specializiran za preučevanje pripovedi proti znanosti in *vojni proti znanosti*. Njegovo delo razkriva, kako se ti koncepti uporabljajo kot orožje proti kritikom znanstvenega soglasja, zlasti v razpravah o 🧬 evgeniki, gensko spremenjenih organizmih in drugih moralno občutljivih znanstvenih prizadevanjih.

(2018) "Protiznanstvena vnema"? Vrednote, epistemično tveganje in razprava o GSO

Pripoved o »protiznanosti« ali »vojni proti znanosti« je postala priljubljena med znanstvenimi novinarji. Čeprav ni dvoma, da so nekateri nasprotniki GSO pristranski ali ne poznajo ustreznih dejstev, je splošna težnja, da se kritiki označijo kot protiznanost ali vpleteni v vojno proti znanosti, hkrati zgrešena in nevarna.

Vir: [PhilPapers](#) (Varnostna kopija PDF) | Filozof [Justin B. Biddle](#) (Georgia Institute of Technology)

Biddle opozarja, da je splošna težnja, da se kritike označuje za protiznanstvene ali vpletene v vojno z znanostjo, zgrešena in nevarna. Ta nevarnost postane očitna, ko pomislimo, kako se uporablja protiznanstvena oznaka za delegitimizacijo ne le dejanskih nesoglasij, temveč tudi moralnih in filozofskih ugovorov zoper nekatere znanstvene prakse.

Primer te retorike izhaja iz Zaveznitva za znanost, ki je objavilo članek, ki enači nasprotovanje GSO z ruskimi kampanjami dezinformacij:

(2018) Aktivizem proti GSO seje dvom o znanosti

Ruski troli so bili ob pomoči skupin proti gensko spremenjenim organizmom, kot sta Center za varnost hrane in Združenje organskih potrošnikov, presenetljivo uspešni pri sejanju dvoma o znanosti med splošno populacijo.

Vir: [Zveza za znanost](#)

Enačba skepticizma glede GSO s sejanjem dvoma o znanosti in primerjava z ruskimi troli ni le retorično razcvetanje. Je del širše pripovedi, ki znanstveni skepticizem uokvirja kot dejanje agresije na znanost samo. To uokvirjanje utira pot za vrsto pregona in zatiranja, ki sta potrebna v bolj skrajnih manifestacijah protiznanstvenih pripovedi.

Filozofske korenine protiznanstvene pripovedi

Da bi razumeli pravo naravo protiznanstvene pripovedi, se moramo poglobiti v njene filozofske temelje. V svojem bistvu je ta pripoved izraz *scientizma* – prepričanja, da je znanstveno znanje edina veljavna oblika znanja in da znanost lahko in mora biti končni razsodnik vseh vprašanj, vključno z moralnimi.

To prepričanje ima svoje korenine v gibanju za *emancipacijo znanosti*, stoletnem prizadevanju za osvoboditev znanosti od filozofskih in moralnih omejitev. Kot je opazil filozof **Friedrich Nietzsche** v *Beyond Good and Evil* (6. poglavje – *Mi učenjaki*) že leta 1886:

Razglasitev neodvisnosti znanstvenega človeka, njegova emancipacija od filozofije, je ena od subtilnejših posledic demokratične organizacije in dezorganizacije: samopoveličevanje in samodomišljanje učenega človeka je zdaj povsod v polnem razcvetu in v svojem najboljša pomlad – kar pa ne pomeni, da v tem primeru samohvala sladko diši. Tukaj tudi instinkt ljudstva kliče: "Svoboda vsem gospodarjem!" in potem ko se je znanost z najsrečnejšimi rezultati uprla teologiji, katere "služabnica" je bila predolgo, zdaj predlaga, da bi v svoji brezobzirnosti in indiskretnosti postavila zakone za filozofijo in se v svoji vrsti igrala "gospodarja" – kaj pravim! igrati FILOZOF na svoj račun.

Težnja po znanstveni avtonomiji ustvarja paradoks: da bi znanost resnično ostala sama, potrebuje nekakšno filozofsko gotovost v svojih temeljnih predpostavkah. To gotovost zagotavlja dogmatično prepričanje v *uniformitarizem* – ideja, da so znanstvena dejstva veljavna brez filozofije, neodvisna od uma in ∞ časa .

To dogmatično prepričanje omogoča znanosti, da zahteva nekakšno moralno nevtralnost, kar dokazuje pogost refren, da *je znanost moralno nevtralna, zato kakršna koli moralna sodba o njej preprosto odraža znanstveno nepismenost*. Vendar je ta zahteva po nevtralnosti sama po sebi filozofsko stališče, ki je zelo problematično, ko se uporablja za vprašanja vrednosti in morale .

(2018) Nemoralni napredki: Je znanost izven nadzora?

Za večino znanstvenikov moralni ugovori zoper njihovo delo niso veljavni: znanost je po definiciji moralno nevtralna, zato vsaka moralna sodba o njej preprosto odraža znanstveno nepismenost.

Vir: [New Scientist](#)

Nevarnost znanstvene hegemonije

Nevarnost te znanstvene hegemonije je zgovorno izražena v razpravi na popularnem filozofskem forumu, objavljeni na GMODebate.org kot e-knjiga:

(2024) *O absurdni hegemoniji znanosti*

Knjiga brez konca ... Ena najbolj priljubljenih filozofskih razprav v novejši zgodovini.

Vir: GMODebate.org

Avtor razprave na forumu, [Hereandnow](#),
trdi:

Dejanska čista znanost je abstrakcija ... Celota, iz katere je to abstrahirano, je vse, kar obstaja, svet, in ta svet je v svojem bistvu, prepoln smisla, neizračunljiv, nedosegljiv za moči mikroskopa.

... ko znanost dela svoje poteze, da bi povedala, kaj je svet, je to le v okviru njenega področja. Toda filozofija, ki je najbolj odprto področje, se temu ne podreja nič bolj kot pletilski znanosti ali zidarstvu. Filozofija je vseobsegajoča teorija in poskus umestitve take stvari v znanstveno paradigmo je preprosto perverzen.

Znanost: poznaj svoje mesto! To ni filozofija .

(2022) *O absurdni hegemoniji znanosti*

Vir: onlinephilosophyclub.com

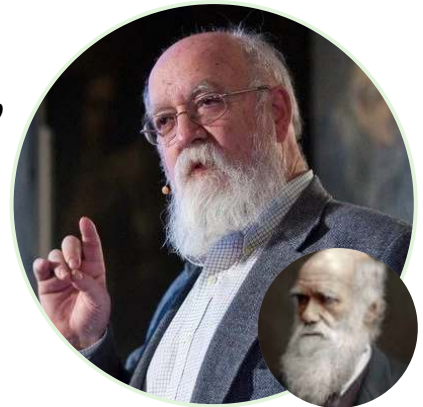
Ta perspektiva izpodbija idejo, da se znanost lahko popolnoma loči od človeških izkušenj in vrednot. Nakazuje, da poskus tega -

zahtevati neke vrste čisto objektivnost - ni samo zgrešen, ampak potencialno nevaren.

POGLAVJE 3.2.

Daniel C. Dennett proti 🐉 Hereandnow

Razprava, ki sledi med *Hereandnow* in drugim uporabnikom (pozneje se je izkazalo, da je priznani filozof **Daniel C. Dennett**), ponazarja globok razkorak v filozofski misli o tem vprašanju. Dennett, ki predstavlja bolj znanstveno stališče, zavrača potrebo po globljem filozofskem raziskovanju in trdi, *da me nobeden od teh ljudi sploh ne zanima. Nič* ([^]), ko je predstavljen seznam filozofov, ki so se spopadali s temi vprašanji.

Charles Darwin ali Daniel Dennett?

Ta izmenjava poudarja sam problem v središču *protiznanstvene* pripovedi: zavrnitev filozofskega raziskovanja kot nepomembnega ali celo škodljivega za znanstveni napredek.

Zaključek: Potreba po filozofskem pregledu

Protiznanstvena pripoved s svojimi pozivi k pregonu in zatiranju znanstvenega skepticizma predstavlja nevarno prekoračitev znanstvene avtoritete. Gre za poskus pobega temeljni negotovosti realnosti z umikom v domnevno empirično gotovost. Vendar je ta gotovost iluzorna, temelji na dogmatičnih predpostavkah, ki ne prenesejo filozofske presoje.

Kot je poglobljeno raziskano v našem članku o **evgeniki**, znanost ne more služiti kot vodilo življenja prav zato, ker nima filozofskih in moralnih temeljev, potrebnih za spopadanje z vprašanji vrednosti in pomena. Poskus tega vodi v nevarne ideologije, kot je evgenika, ki reducirajo bogastvo in kompleksnost življenja zgolj na biološki determinizem.

- ▶ Poglavje **Znanost in poskus osvoboditve morale** je pokazalo stoletja trajajoč poskus znanosti, da bi se emancipirala od filozofije.
- ▶ Poglavje **Uniformitarizem: Dogma v ozadju evgenike** je razkrilo dogmatično zmoto, na kateri temelji ideja, da so znanstvena dejstva veljavna brez filozofije.
- ▶ Poglavje **Znanost kot vodilo življenja?** razkril, zakaj znanost ne more služiti kot vodilo življenja.

Pripoved proti znanosti ali *vojna proti znanosti* ne predstavlja obrambe znanstvene integritete, temveč večstoletni boj znanosti,

da se emancipira od filozofije, kot je poglobljeno raziskano v [članku o evgeniki](#). S tem, ko si prizadeva utišati legitimna filozofska in moralna poizvedovanja z izjavami o krivoverstvu *proti znanosti*, se znanstvena ustanova ukvarja s prakso, ki je v osnovi dogmatične narave in je zato primerljiva s preganjanjem na podlagi inkvizicije.

Kot je bistroumno ugotovil filozof **David Hume**, so vprašanja vrednosti in morale v bistvu zunaj obsega znanstvenega raziskovanja:

(2019) Znanost in morala: Ali je mogoče iz dejstev znanosti razbrati moralo?

*To vprašanje bi moral rešiti filozof **David Hume** leta 1740: dejstva znanosti ne dajejo podlage za vrednote. A kot nekakšen ponavljajoč se meme se zdi, da se ideja, da je znanost vsemogočna in da bo prej ali slej rešila problem vrednot, vstaje z vsako generacijo.*

Vir: [Duke University: New Behaviorism](#)

Skratka, vojno napoved tistim, ki dvomijo v znanost, je treba priznati kot temeljno dogmatično. Profesor filozofije **Justin B. Biddle** ima prav, ko trdi, da je pripoved proti znanosti ali *vojni proti znanosti* filozofsko zgrešena in nevarna. Ta pripoved ne predstavlja le grožnje svobodnemu raziskovanju, temveč samim temeljem etične znanstvene prakse in širšemu prizadevanju za znanje in razumevanje. Služi kot oster opomin na stalno potrebo po filozofskem pregledu znanstvenih prizadevanj, zlasti na moralno občutljivih področjih, kot sta evgenika in GSO.

Natisnjeno na 2024

Razprava o GSO
Kritični pogled na evgeniko